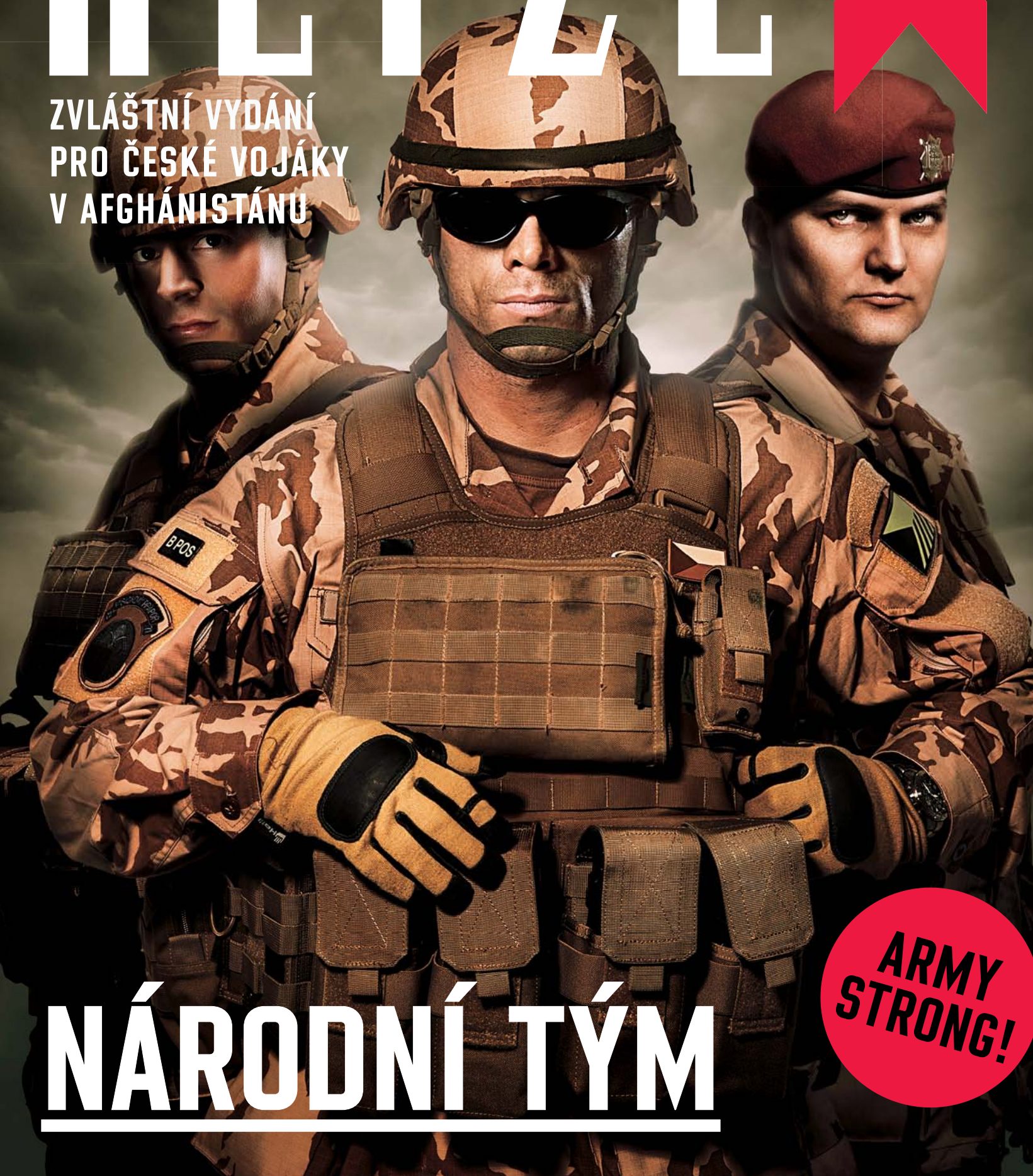

REFLEX

ZVLÁŠTNÍ VYDÁNÍ
PRO ČESKÉ VOJÁKY
V AFGHÁNISTÁNU

NÁRODNÍ TÝM

**ARMY
STRONG!**

NEKONEČNÝ PŘÍBĚH ČESKÉ REPUBLIKY OČIMA UFOŇA

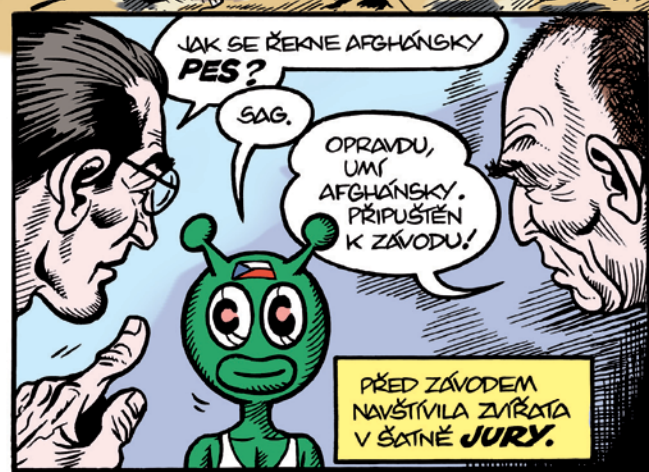
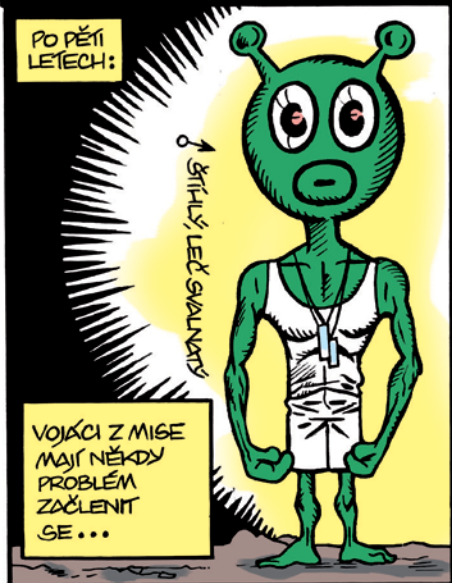
RAOUL JEDE DO AFGHÁNISTÁNU

VNITŘNÍ ROZKAZ ČÍSLO 1

GENERÁLNÍ ŠTÁB ARMÁDY ČR:

A TAK RAOUL CELÝCH PĚT LET MÍSTO V REFLEXU VYCHÁZEL KAŽDÉ RÁNO ZE ZÁKLADNY SHANK DO OKOLNÍCH VESNIC A ROZKÁŠEL BEDNY S HUMANITÁRNÍ POMOČÍ...

S vlajkou na rameni

JSOU VOJÁCI, kteří vědí naprosto přesně, proč šli do armády. Já to nevím. Už si nepamatuju, proč jsem si ve svých patnácti letech vybral vojenské gymnázium. Zato vím naprosto přesně, kdy jsem s jistotou věděl, že jsem se rozhodl dobře. Bylo to v roce 1992, když jsem se coby velitel čtyř spolu s ostatními našimi vojáky zúčastnil vojenské mise OSN v zemích bývalé Jugoslávie. Zahraničních operací Armády České republiky jsem se aktivně účastnil do roku 2007. Od roku 2010 zahraniční operace Armády České republiky řídím a za našimi vojáky aspoň pravidelně jezdím. Naše vojenské jednotky v Afghánistánu čelí složitým bojovým situacím a zvládají je perfektně. Nesmírně si vážím práce velitelů na nejnižších velitelských pozicích. Umějí velice dobře vyhodnotit krizové situace, rychle se rozhodnout a za svá rozhodnutí nést zodpovědnost. Nejen díky tomu mají čeští vojáci u spojenců vysoké renomé.

Jako každá profesionální armáda musí i česká armáda stavět na zkušenostech a tradicích. Je mi ctí, že jsem měl možnost setkat se s válečnými veterány z druhé světové války. Nikdy si nepřipouštěli, že by mohli prohrát, že by se vzdali. Pro svou vlast by udělali cokoli. Přestože je sotva pár let po konci druhé světové války čekal nevděk místo uznání, perzekuce namísto ocenění, neřekli proti své zemi křivého slova a nikdy nelitovali, že bojovali za její svobodu.

V současnosti našemu státu bezprostřední nebezpečí nehrozí, konflikty, při jejichž řešení Armáda České republiky účinně pomáhá, se odehrávají ve vzdálených oblastech. Rizika, která mohou ohrozit bezpečnost České republiky, většina občanů nevidí. Zdají se jim příliš vzdálená. Je ale třeba si otevřeně říct, že pokud nebudeme bezpečnostní rizika kontrolovat nebo eliminovat v prostoru jejich vzniku, mohou se v současném, globalizovaném světě přenést na naše

území rychleji, než si dokážeme představit. Těší mě, že Armáda České republiky má podporu šedesáti procent veřejnosti, to je významné číslo.

Díky zkušenosti z Afghánistánu udělala naše armáda velký krok dopředu v oblasti obranyschopnosti naší země. Nejde jen o to, že je díky politické podpoře lépe vybavena obrněnou technikou a zbraňovými systémy. Největším přínosem jsou zkušení vojáci. Po dvaceti letech v zahraničních operacích a po deseti letech v Afghánistánu máme zkušené vojáky. Vojáky, kteří prošli válkou, vojáky, kteří dokázali zvládnout obtížné bojové situace, vojáky, kteří mohou být pro své následovníky příkladem, stejně jako byli a jsou pro nás vzorem příslušníci československých legií nebo veteráni druhé světové války.

Během deseti let prošlo operací ISAF v Afghánistánu přes deset tisíc vojáků. Být vojákem, který plní úkoly v zahraničních operacích s mandátem schváleným vládou a oběma komorami Parlamentu ČR, znamená reprezentovat Českou republiku. Je to podobné, jako když hrajete hokej za národní tým. Čeští vojáci nesklízejí za svou o poznání rizikovější práci takové ovace jako náš národní hokejový tým, ale ve prospěch své země s nasazením vlastního života odvádějí maximální výkon. Reprezentují svůj národ, nesou vlajku na rameni, mají českého lva na baretu. Pro mě jsou jednotky Armády České republiky působící v zahraničních operacích národním mužstvem našeho státu.

GENERÁLMAJOR ALEŠ OPATA
ŘEDITEL SPOLEČNÉHO OPERAČNÍHO CENTRA
MINISTERSTVA OBRANY ČESKÉ REPUBLIKY

REFLEX PRO AFGHÁNISTÁN

Zvláštní vydání určené pro vojáky, kteří působili nebo působí v misích v Afghánistánu. Reflex ve spolupráci s Vojenským historickým ústavem vydává toto limitované číslo na vlastní náklady jako výraz úcty všem českým jednotkám.

**UNPROFOR / UNCRO –
JUGOSLÁVIE**

ÚKOLY: vybudování a zabezpečení činnosti na kontrolních a propouštěcích stanovištích; organizování mobilních pozorovacích týmů; dohled nad uloženými zbraněmi nepřátelských stran; ochrana chorvatské obce Podlapač; patrolovací činnost a humanitární pomoc; doprovod konvoju s uprchlíky z Republiky Srbská Krajina do Chorvatska

ZÁKLADNY: Knin, Borje, Jezerce, Udbina, Klapavica ad.

OBDOBÍ: březen 1992–březen 1996

MAXIMÁLNÍ POČET OSOB: do 1000

IFOR – BOSNA A HERCEGOVINA

ÚKOLY: uskutečnění jednotlivých částí Daytonské dohody; udržovat vojensky bezpečné prostředí; trvale monitorovat činnost dříve nepřátelských armád v kasárnách a místech soustředění; poskytovat organizační a logistickou pomoc OBSE při volbách v Bosně a Hercegovině

ZÁKLADNY: Donja Ljubija, Bosanska Krupa, Stari Majdan, Arapuša, Brezičani

OBDOBÍ: leden–červen 1996

MAXIMÁLNÍ POČET OSOB: 669

UNTAES CHORVATSKO

ÚKOLY: poskytování lékařské péče příslušníkům jednotek OSN

ZÁKLADNA: Klisa

OBDOBÍ: březen 1996–březen 1998

MAXIMÁLNÍ POČET OSOB: 40

SFOR – BOSNA A HERCEGOVINA

ÚKOLY: dohlížet na plnění vojenských aspektů Daytonské mírové dohody; stabilizace zón separace; pokračovat ve stabilizaci bezpečného prostředí; vytvářet příznivé podmínky pro bezpečný návrat uprchlíků a odsunutých osob, humanitární pomoc a rekonstrukci

ZÁKLADNY: Donja Ljubija, Bosanska Krupa, Divulje, Velika Kladuša ad.

OBDOBÍ: prosinec 1996–prosinec 2001

MAXIMÁLNÍ POČET OSOB: 669

**NÁRODNÍ ZASTOUPENÍ AČR
V MISI SFOR II**

ZÁKLADNY: Záhřeb, Sarajevo, Banja Luka, Prijedor

OBDOBÍ: prosinec 2001–prosinec 2004

MAXIMÁLNÍ POČET OSOB: 15

ČEŠI V AKCI

Přehled hlavních misí v letech 1993–2012

PŘIPRAVILI JAROSLAV ŠAJTAR A JOSEF TUREK
FOTO ZE SBÍREK VHÚ

Operace AFOR

**AFOR – ALBÁNIE, TURECKO
ALBÁNIE, KAVAJĚ – HUMANITÁRNÍ MISE**

ÚKOLY: poskytování zdravotní péče kosovským uprchlíkům a příslušníkům operace AFOR; poskytování humanitární pomoci kosovským uprchlíkům

**TURECKO, GÖLCÜK –
HUMANITÁRNÍ MISE
(pomoc po ničivém zemětřesení)**

ÚKOLY: poskytování odborné lékařské pomoci; zabezpečení zdravot-

nické a logistické podpory táborům dočasného ubytování

OBDOBÍ: květen–listopad 1999

MAXIMÁLNÍ POČET OSOB: 89

KFOR – KOSOVO

ÚKOLY: střežení kosovsko-srbské administrativní hranice; monitorování veškeré činnosti na ní a v příhraniční oblasti; evidování a zajištění bezpečného návratu uprchlíků; vytvoření podmínek pro obnovu mírového soužití kosovských Srbů a Albánců; ochrana kulturních pa-

mátek; monitorování činnosti Kosovského ochranného sboru a účast na jeho transformaci a výcviku

ZÁKLADNY: Šajkovac, Gazala Lines, Lipljan ad.

OBDOBÍ: červen 1999–únor 2013

MAXIMÁLNÍ POČET OSOB: 503

**ESSENTIAL HARVEST –
MAKEDONIE**

ÚKOLY: zabezpečení ochrany velitelství mnohonárodní brigády a retranslačních stanic; doprovod zásobovacích konvoju; patrolování

v prostoru velitelství mnohonárodní brigády; vytvoření vzdušně výsadkové zálohy velitele mnohonárodní brigády

ZÁKLADNA: Skopje

OBDOBÍ: srpen–říjen 2001

MAXIMÁLNÍ POČET OSOB: 120

ENDURING FREEDOM – KUVAJT

ÚKOLY: ochrana koaličních sil a obyvatelstva před záměrným použitím chemických, biologických, jaderných a radiologických zbraní či prostředků; zabezpečení radiačního, chemického a biologického pozorování společně se zajištěním dlouhodobé a nepřetržité detekce a včasného

kům ozbrojených sil států působících na území Iráku; VP – doprovodná, ochranná a strážní činnost; policejní ochrana všech prvků kontingentu

ZÁKLADNA: Basra

OBDOBÍ: duben–prosinec 2003

MAXIMÁLNÍ POČET OSOB: do 320

OPERACE EU V BÝVALÉ JUGOSLÁVSKÉ REPUBLICĚ MAKEDONIE (FYROM)

ÚKOLY: působení ve funkcích na velitelství operace

ZÁKLADNA: Concordia Skopje

OBDOBÍ: duben–prosinec 2003

MAXIMÁLNÍ POČET OSOB: 2

Operace
Enduring Freedom

varování; plnění úkolů ve prospěch civilní obrany Státu Kuvajt; odstranění následků použití zbraní hromadného ničení nebo vzniku havárií v prostoru odpovědnosti

ZÁKLADNY: Dohá, Kuvajt

OBDOBÍ: březen–červen 2003

MAXIMÁLNÍ POČET OSOB: 395

ISAF – AFGHÁNISTÁN

ÚKOLY: poskytování lékařské péče, zabezpečení ochrany, pomoc místnímu obyvatelstvu, výcvik ANA, zajištění vnitřní bezpečnosti

ZÁKLADNA: KAIA

OBDOBÍ: květen 2002–březen 2013

MAXIMÁLNÍ POČET OSOB: 535 (celkem se vystřídalo přes 7000 českých vojáků)

IRAQI FREEDOM – IRÁK

ÚKOLY: poskytování humanitární pomoci, zejména dopravou a rozvozem vody a sběrem a likvidací nevybuchlé munice, a lékařské péče místnímu obyvatelstvu pro zmírnění dopadů poválečného stavu; poskytování odborné lékařské péče příslušníkům kontingentu AČR a dalším příslušníkům

IZ SFOR / MNF-I – IRÁK

ÚKOLY: doprovodná, ochranná či strážní činnost; policejní zabezpečení Mnohonárodní divize jihovýchod (MND/SE); výcvik příslušníků irácké policie v az-Zubajru; výcvik instruktorů iráckých policejních stanic a výcvik příslušníků irácké dopravní policie

ZÁKLADNY: Šajbá, az-Zubajr

Pozorovatelská
mise OSN

MNSTC-I – BAGDÁD

ÚKOLY: výcvik vybraných skupin velitelského sboru (důstojníci strategické a operační úrovně velení); pomoc při výstavbě vojenské akademie a Centra výcviku, vzdělávání a doktrín (TEDC); pomoc při budování a výstavbě bezpečnostních struktur v Iráku

OBDOBÍ: březen 2004–leden 2007

MAXIMÁLNÍ POČET OSOB: 100

KONTINGENT MNF-I – BASRA

ÚKOLY: ostraha hlavních vchodů Delta a Ritz a ostraha vnitřních prostorů základny COB; monitoring a mentoring iráckých policejních stanic

ZÁKLADNA: Basra – COB (Contingency Operating Base)

OBDOBÍ: leden 2007–únor 2009

MAXIMÁLNÍ POČET OSOB: 100

ENDURING FREEDOM – AFGHÁNISTÁN

ÚKOLY: provádění speciálního průzkumu

OBDOBÍ: březen 2004–prosinec 2009

ZÁKLADNA: Camp Mauer (letišťe Bagram)

MAXIMÁLNÍ POČET OSOB: 120

OPERACE ALTHEA (EUFOR) – BOSNA A HERCEGOVINA

ÚKOLY: ochrana a střežení velitelství MNMF (N) a základny; vzdušný průzkum a lety na přepravu osob a materiálu

ZÁKLADNA: Eagle Base

OBDOBÍ: prosinec 2004–prosinec 2012

MAXIMÁLNÍ POČET OSOB: 90

OPERAČNÍ VELITELSTVÍ EU BG (OHQ BG EU) – SRN

ÚKOLY: příprava plánovací dokumentace; koordinace případného nasazení česko-slovenského bojového uskupení (Battlegroup)

EU (CZE/SVK EU BG)

ZÁKLADNA: Operační velitelství Ulm

OBDOBÍ: duben–prosinec 2009

MAXIMÁLNÍ POČET OSOB: 5

BALTIC AIR POLICING – LITVA

ÚKOLY: zabezpečení střežení vzdušného prostoru pobaltských států Litvy, Lotyšska a Estonska jako součásti NATINADS

ZÁKLADNA: Šiauliai, Litva

OBDOBÍ: květen 2009–prosinec 2012

MAXIMÁLNÍ POČET OSOB: 117

MULTINATIONAL FORCE AND OBSERVERS (MFO)

ÚKOLY: funkce na velitelství operace

ZÁKLADNA: el-Gorá

OBDOBÍ: listopad 2009–červenec 2013

MAXIMÁLNÍ POČET OSOB: 3

EU NAVFOR ATALANT A ZASTOUPENÍ NA OPERAČNÍM VELITELSTVÍ OPERACE – VELKÁ BRITÁNIE

ÚKOLY: funkce na operačním velitelství řídicím protipirátskou operaci u Afrického rohu

ZÁKLADNA: Operační velitelství Northwood

OBDOBÍ: leden 2010–leden 2013

MAXIMÁLNÍ POČET OSOB: 3

JÁ TOMU ŘÍKÁM VÁLKA

O afghánském zabíjení, divném pocitu pod zadkem a hysterii civilistů

Nepříjemnému slovu „válka“ se nevyhýbá ani je nezlehčuje eufemismy – příliš dobře ví, co obnáší. Třikrát se kapitán **ROBERT ŠÍŠKA (35)** účastnil armádní mise v Afghánistánu, pokaždé nasazoval vlastní život a jako velitel i životy svých lidí. I proto ho hluboce trápí, že lidé považují vojáky za bezcitné vrahy.

TEXT MARKÉTA LUKÁŠKOVÁ

FOTO STANISLAV KRUPAŘ

Jakou nejdější dobu jste strávil na misi?

Bylo to shodou okolností na té poslední – osm měsíců v provincii Wardak v Afghánistánu v rámci jednotky, která cvičí afghánské vojáky. Její zkratka je OMLT, my jí říkáme omeleta. Teď mám předepsanou pauzu na rok a půl, kdy na misi nepojedu. V mezidobí dělám zástupce náčelníka štábu pro operace.

Jak snášíte dlouhodobá odloučení od rodiny? Vaše povolání jistě hodně ovlivňuje váš osobní život a život vašich blízkých.

Asi musíte mít štěstí na výběr partnera. Já jsem to štěstí neměl. Situace je tak složitá a odloučení je tak obtížná zkouška, že vztah do prostě neuneše. Na druhou stranu, pokud spolu lidé nějakou dobu jsou, tak už by se měli znát. Když se tedy rozhodnou mít rodinu, ten jeden musí pochopit, že druhý má práci a někam odjede. Není to

tak, že řeknu: Hele, Franto, pojed' na misi a on řekne: Ne, já nemůžu, mě by manželka nepustila. Na co by pak v armádě byl?

Je to asi zvláštní pocit, vrátit se z válečných podmínek zpátky k rodině, chodit do kanceláře, vplout do všedních starostí.

Je pravda, že člověk si po návratu odtamtud říká, co lidi tady řeší. Samozřejmě, měl jsem takové konflikty také a asi právě kvůli tomu jsem se rozvedl. Jsou důležité věci a míň důležité věci a kvůli některým nestojí za to se hádat. A my na ně měli jiné názory.

V amerických filmech o vojácích se dá najít spousta klíšé. S rodinou nejsou v kontaktu, a když, tak jedine skrz dopisy, jež píší opření o kolo obřího tanku.

Neznám nikoho, kdo by psal dopisy. Voláme si telefonem, skypujeme – na poslední misi jsem se k tomu dostal jednou za deset dnů. Psaní dopisů, to je dramatika z literatury a filmaři se jí očividně drží od krymské války do dneška. **Takových klíšé je víc. Třeba vojáci, co odjišťují granáty ústy, střílejí obouruč skoro poslepu a podobně. Existuje film, co zobrazuje vojenský život trochu realisticky?**

Mně přišel docela realistický třeba film *Smrt čeká všude*. Samozřejmě byl vyhnáný do extrému, ale byl kravivý, takže se mi celkem líbil. Ale cíleně tyhle filmy nevyhledávám. To jsem dělal, než jsem šel do armády.

To mě zajímá. V Americe do armády láká strýček Sam, jede obrovská propaganda, vojáci jsou hrdinové. U nás je to marginální téma. Kde jste vzal chuť jít dělat profesionálního vojáka?

Vždycky se mi to líbilo. Určitě to není přehnané vlastenectví. Vlastenec jsem řekněme přirozeným způsobem, nedá se říct, že by to souviselo se službou v armádě. To by musel být potom každý vlastenec voják, že?

Napadá mě další klíšé. Voják má zelený mozek, doma všechno skládá do komínků, je despota, co týrá svoji rodinu, a vyžaduje řád a pořádek. A udělala to z něj armáda. Co vy na to?

Spíš jde o to, že armáda asi tyhle typy lidí přitahuje, protože armáda dává příslib řádu a systému. Je to americké klíšé, ale tam to možná tak je a má to smysl. Jsou na lidi přísnější při výcviku. U nás se osobnost člověka nekrotí, v armádě je mnohem lidštější přístup. Občas je výcvik a přístup moc tolerantní. Bylo by lepší ze začátku

KDYŽ OBČAS ČTU V DISKUSÍCH NA INTERNETU, NESTAČÍM ZÍRAT. TY, CO PROJDOU VÁLKOU, POVAŽUJÍ ZA VRAHY A KREATURY.

přitvrdit a ukázat lidem, jaké to je, a pak je po třech měsících nechat rozhodnout, jestli chtějí odejít, nebo zůstat.

Když někdo vstupuje do armády, měl by automaticky počítat s tím, že půjde do války. Berou to nováčci tak?

Myslím si, že neberou. Spousta lidí doufá, že se tomu vyhnu, že se jich to nebude týkat. Mladí si při vstupu do armády důsledně neuvědomují, že taková možnost existuje, a myslím, že přijde čas, kdy se řekne: Dost, jste vojáci a my nejsme sociální zaopatřovací ústav. **Moje generace už nezažila odvody na vojnu. Vrátil byste zpátky povinnou vojnu?**

Na jednu stranu je to možná škoda, protože kromě obrany státu armáda vždy měla i určitou výchovnou funkci. Na druhou stranu principy čistě branecké armády jsou překonané a její fungování neefektivní. V kontextu kolektivní obrany je plně profesionální armáda jistě lepší. Kompromisem by mohla být spoluúčast občanů na obraně formou aktivních záloh. To je teď velké téma v souvislosti s reformou armády.

Zrušení vojenské povinnosti je možná jedním z důvodů, proč se lidé o českou armádu a její činnost nezajímají, ne?

Víte, to si mysleli Britové a Francouzi před druhou světovou válkou. Německo si začalo lámat Versailleskou smlouvu přes koleno, ale nikoho to nezajímalo a nikdo se války nebál. A víme všichni, jak to skončilo.

Mně připadá hloupé, že jediný případ, kdy se o vojácích v Afghánistánu psalo řeckně masově, bylo, když jim odjel vařit Jiří Babica. Jinak to lidi nezajímá a vojáky vnímají spíš negativně.

Protože to u nás není populární téma. Nelibost lidí se soustředí na armádu, to je asi nějaký pozůstatek z minulých dob. Mě fascinuje hysterie a nevědomost lidí, které tu jsou. Když občas čtu v diskusích na internetu, nestačím zírat. Ty, co projdou válkou, považují za vrahy a kreatury.

Existuje nějaká cesta, jak vnímání lidí změnit, jak je zbavit hysterie?

Když v Afghánistánu zemřel Kolja Martynov, chtělo se mi zvracet. Hypotetická situace: auto přejede zpěvačku nebo sportovce, diskuse na internetu se zavrou, z piety. Tady umřel voják, tak je nechali otevřené a lidi tam psali: Tak co, ať chcípne, je to okupant! A podobně. Asi to chce čas.

Společná operace: Výsadek z amerického transportního vrtulníku CH-47 Chinook v afghánských horách

Začal jste o Koljovi Martynovovi. Jak na jeho smrt vzpomínáte?

Byl jsem takřka bezprostředně u toho a viděl jsem, jakou sílu může mít příroda. On to totiž v Afghánistánu často není boj s nepřítelem, ale boj s přírodou. Byl jsem první člověk z naší armády – kromě příslušníků patroly, jejíž byl Kolja součástí a kteří už tam s ním byli –, jenž se k němu dostal se záchranným týmem. Když pak jeho kamarádi nakládali raket do letadla, pocity u toho byly všelijaké. **Cítil jste se někdy v ohrožení života?**

Tam jste v ohrožení života pořád. Když autem vyjedete na nezpevněnou komunikaci, fakt nevíte, kdy to přijde. Udělá to báb a auto zmizí. Měl jsem to štěstí, že mně se to nestalo. Ale když v tom autě jedete, máte divný pocit pod zadkem. Párkrát jsme se dostali i do přímého kontaktu s nepřítelem. Samozřejmě je důležité pořádkem mít ze všeho respekt a pozitivní obavy. Strach ne, ten paralyzuje. **Na co jste pyšný, co jste v Afghánistánu udělali dobře?**

Práce s afghánskou armádou je taková sisyfóská práce. Jeden den máte pocit, že jste udělal dobrou práci, druhý den se zdá, že jedete

od začátku. Oni třeba nezvládají udělat ani kotrmelec, což se odvíjí od výchovy – nemají vzdělání, a tudíž ani tělocvik. Ale mám pocit, že nějaká práce za námi zůstala. **Vnímáte svou práci jako něco, co zlepšuje lidem život, nebo to pro vás byla čistě práce?**

Mentorování a výcvik jejich složek jsou správná cesta a opravdu mám dojem, že je to tak dobře. Ale pořádek si tam samozřejmě musí udělat oni sami. Mimochoodem, myslím si, že svět je dneska tak globalizovaný, že lidi by si měli uvědomit, že to, co my dnes uděláme v Afghánistánu nebo na druhém konci světa, se dřív nebo později projeví i u nás.

Mně právě připadá krátkozraké vnímat vojáky v zahraničí jako něco, co se nás netýká, jen proto, že se to neděje bezprostředně ve vedlejší ulici.

To řekl už Chamberlain o Československu. Malá zemička kde si v Evropě, o níž nikdo skoro nic neví. Ale dnes již konflikty a problémy nejsou lokální. Zájmy na Blízkém východě přece dalece přerůstají zájmy Afghánistánu nebo Tálíbanu.

Po jedenáctém září měli všichni strach, řešili terorismus, hrozbu

války. Teď už asi zase zapomněli a říkají, že válka v Afghánistánu je zbytečná.

To je špatně, protože jakmile se odtamtud odejde a práce, kterou tam děláme, nebude hotová, vždycky bude existovat riziko, že konflikty přerostou přes hranice. **Při debatách o válce každého napadne zeptat se vojáka, kolik lidí zabil. Jak takové otázky vnímáte?**

Ono je dost obtížné vůbec zjistiť, jestli jste někoho zabil. Těžko říct, zda je horší někoho zastřelit napřímo, nebo tušit, že někde leží, a nenajít tělo. Ale mnohem těžší mi připadá vydat rozkaz a poslat jednotku lidí někam, kde jim smrt hrozí. Pokud jde o sebeobranu, výčitky nemám. Nejsem vrah, nevidím nic dobrého na zabíjení lidí, ale myslet si, že bych mohl mít výčitky v případě, že by k zabítí člověka došlo v sebeobraně? To v žádném případě. Pokud se dostanu do léčky, kde jediným cílem nepřítele je zabít mě a moje kolegy, nebudu mít morální zábrany účinně bránit sebe nebo své kolegy. **Slyšela jsem, že vojáci neradi používají slovo válka. V běžném životě je prý nadužíván.**

Mám na to jiný názor, četla jste Paula Johnsona? Útlá knížka s názvem *Nepřítel společnosti*. Pobavila mě jedna kapitola – zacházení s jazykem. Byla o degradaci jazyka. Z domova důchodců se udělal domov pro seniory, pak raději gerontocentrum, to aby tam vůbec někdo chtěl jít. Tyhle eufemismy ale nezmění princip. A já tomu vždycky budu říkat válka, protože to prostě válka je. ✘

Kapitán **ROBERT ŠÍŠKA** vystudoval Vysokou vojenskou školu pozemního vojska ve Vyškově, obor velitel průzkumných jednotek – manažer. V roce 2007 se účastnil mise v Kosovu jako velitel čety, poté odjel do Afghánistánu, kam se v roce 2009 znovu vrátil jako velitel průzkumného odřadu v provincii Lógar, a potřetí zde působil v letech 2010–2011 jako velitel mentorovacího týmu v provincii Wardak. Mimo to absolvoval na US Army School v elitním velitelském kursu Ranger v roce 2004.

NA CO NESMÍME ZAPOMENOUT

Vojenský historický ústav sbírá jedinečné předměty ze zahraničních misí

TEXT HANA BENEŠOVÁ FOTO STANISLAV KRUPAŘ

Co mají společného pracovní deník velitele 1. jednotky poradního a výcvikového týmu (OMLT) v afghánském Wardaku, stolek s hrou Člověče, nezlob se z Lógaru, kulomet zabavený Tálibánu, polní kaple z Kosova a stejnokroj s podpisem Václava Havla? Tyto předměty a další unikáty schraňuje ve svých sbírkách a expozicích Vojenský historický ústav jako doklad náročné mise českých vojáků.

„V ZAHRANIČNÍCH OPERACÍCH, jichž se čeští vojáci účastní, se píše novodobá historie armády. Je třeba uchovat konkrétní připomínky na působení českých vojáků,“ říká pplk. Pavel Löffler, ředitel odboru zahraničních aktivit Vojenského historického ústavu. Strávil téměř dva roky na misi v Kosovu, třináct let působil u 4. brigády rychlého nasazení. Před dvěma lety, po návratu z velitelství NATO v Monsu, kde dlouhodobě působil, se proto pustil do projektu *Historie v misích*. „Ve sbírkách Vojenského historického ústavu je zatím stále víc věcí od legionářů z první světové války než od novodobých válečných veteránů,“ říká ředitel této instituce plk. Aleš Knížek, „naštěstí však vojáci v zahraničních operacích, jejich velitelé i zástupci ministerstva obrany a generálního štábu projekt *Historie v misích* vzali za svůj. Nejde jen o to, že naše úsilí za deset, padesát, sto let ocení návštěvníci muzeí, pro samotné vojáky je důležité vědět, že se na jejich

náročnou misi nezapomene. Tímto projektem se Vojenský historický ústav zařadil mezi mezinárodní špičku. Na celém světě existuje jen několik podobných projektů, už nyní nás proto kolegové ze zahraničí žádají o odborné konzultace a přejímají naše zkušenosti.“

Pavel Löffler vypracoval pro české kontingenty v zahraničí návod, vojenským jazykem *Standardizovaný operační postup*, kde je jasně uvedeno, jaké věci mají historickou hodnotu a zajištěné místo v muzejních sbírkách. Každý rok z Afghánistánu přiváží předměty, jež vojáci během své mise začali pro svou vojenskou historii schraňovat. Před každou rotací proškolí vojáka z jednotky, která do Afghánistánu odjíždí. V depozitářích Vojenského historického ústavu Praha se už nyní nacházejí skutečně unikáty. Jen namátkou: hodiny, jež se zastavily v okamžiku napadení základny COP Carwile, raritní zbraně zabavené Tálibánu, součásti různých improvizovaných

Letní blůza vz. 85 plk. Vladimíra Brauna podepsaná prezidentem Václavem Havlem

výbušných zařízení, střepiny minometných nábojů, jež dopadly na základny, kde byly dislokovány české jednotky, stolek, který si vojáci v Afghánistánu vyrobili a vypálili na něj Člověče, nezlob se a šachovnici, poličky vytvořené z drátů, jež zpevňují obranné valy u základen, improvizované kuchyňské náčiní, ale také kolekce vozidel z misí KFOR, IFOR a ISAF nebo podstatná část české vojenské základny z Kosova, včetně polní kaple. „Kaple z Kosova bude umístěna ve Vojenském technickém muzeu Lešany. Některé předměty, mimo jiné kulomet československé výroby zabavený Tálibánu, jsou už vystaveny v expozici Armádního muzea Žižkov. Rád bych poděkoval všem lidem, kteří nám často i s odstupem několi-

ka let pomáhají zaplnit bílá místa v novodobé historii naší armády. Jejich vzpomínky, fotografie, předměty, jež s nimi sloužily v misích, jsou nenahraditelné. Před nedávnem jsme například od plukovníka Vladimíra Brauna, prvního náčelníka štábu naší protichemické jednotky v Perském zálivu, získali dokumenty z nasazení našich vojáků v operaci Pouštní bouře i jeho vlastní stejnokroj po-

**KOLEGOVÉ
ZE ZAHRANIČÍ
PŘEJÍMAJÍ NAŠE
ZKUŠENOSTI.**

Jídelní dávky americké armády používané českými vojáky

ČÁST Z KOLEKCE ZBRANÍ, kterou získala pro Vojenský historický ústav
3. jednotka OMLT ve Wardaku. Jedná se o zbraně zabavené bojovníkům Tálibánu.

Automatická puška AIM
(Pistol Mitraliera 63) rumunská
varianta sovětského AK-47

Dnes již poměrně vzácná verze
sovětského AK-47 ze samotného
počátku výroby

Výrobek pákistánských puškařů
a zámečnicků, kombinace vlivů
několika zbraní, sovětského
AK-47 a německé pušky G3,
zbraň postrádá hledí a je
velmi hrubě vyrobená doslova
„na koleně“, možná ve známém
městě ilegálních výrobců zbraní
Darra Adam Chel.

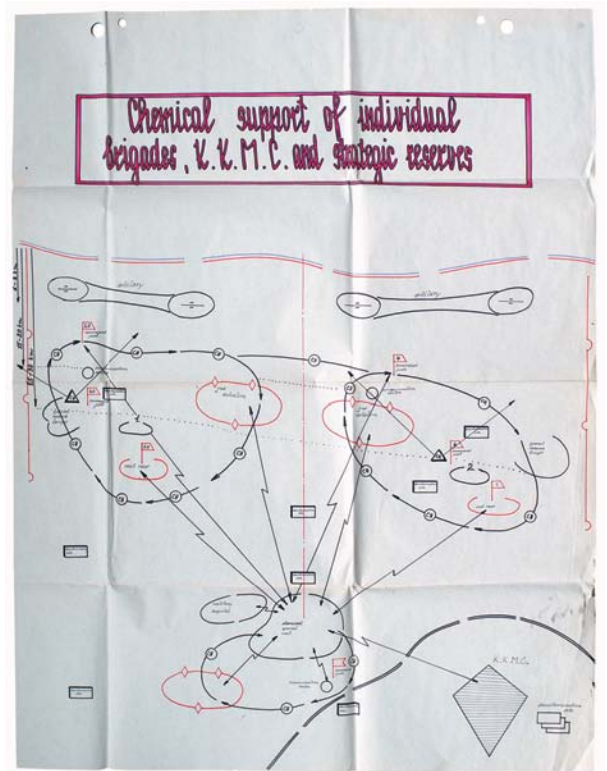
depsaný prezidentem Václavem
Havlem,“ říká Pavel Löffler.

Před rokem se velitel 1. jednotky poradního a výcvikového týmu (OMLT) ve Wardaku podplukovník Ladislav Švejda nesměle zeptal, zda by muzeum nestálo o jeho poznámkový blok z mise. „Co je víc než pracovní deník velitele první afghánské omelety, vždyť ve Wardaku se svou jednotkou budoval vojenské zázemí, účastnil se prvních bojových operací ... Tyhle zápisky jsou vzácnost,“ listuje Pavel Löffler úhledně popsanými

„PŘEKVAPILO MĚ, ŽE Z MÉHO NOTESU BUDE MUZEJNÍ EXPONÁT,“ ŘÍKÁ PPLK. LADISLAV ŠVEJDA.

stránkami. „Podplukovník Švejda nám také věnoval mapu se svými zákresy. Říkáme jí matka map. Jde o mapu afghánského území, kde první český tým operoval, o takzvaný prostor odpovědnosti,“ vysvětluje Pavel Löffler. „Musím říci, že mě docela překvapilo, že z notesu, do něhož jsem si psal poznámky a který bych někde položil, bude exponát,“ říká velitel 43. výsadkového praporu v Chrudimi pplk. Ladislav Švejda. Jeho údiv není na místě. Deníkové záznamy vojáků, natož velitelů do muzea

rozhodně patří. Už před čtyřiaosmdesáti lety to v *Instrukcích pro organisování historicko-archivní práce v československém vojsku na Rusi* uvedl pplk. Vladimír Vojtěch Klecanda. Podplukovník Klecanda ve svém čtyřstránkovém dokumentu podrobně vyjmenoval, co má pro vojenskou historii cenu. Shodují se přes osmdesát let staré instrukce pplk. Klecandy se těmi, které sestavil pplk. Pavel Löffler? „Z devadesáti procent. Scházejí v nich snad jen videonahrávky a internet,“ konstatuje Pavel Löffler. ✘

Taktický náčrt rozložení sil a prostředků Samostatného speciálního protichemického praporu v operaci Pouštní bouře. Prapor poskytoval protichemickou ochranu dvěma saúdskoarabským samostatným mechanizovaným brigádám.

Pracovní deník
velitele 1. jednotky
OMLT ve Wardaku,
pplk. Ladislava Švejdy

RAMMSTEIN

Extremisté adrenalinu

FOTO PROFIMEDIA.CZ

Parta východních Němců **UKÁZALA SVĚTU**, jak drsná může být koncertní show a že němčina zní vždycky trochu fašisticky, i když o to vůbec nestojíte.

Rammstein jsou jednou z nejnepochopenějších kapel, na něž jste mohli za posledních deset let naražit – část kritiků bude tvrdit, že kapela je inspirovaná nacismem (nesmysl), jiným bude vadit němčina společně s tvrdou hudbou (také pěkný nesmysl) a někteří to prostě celé nepochopili. Přesto jsou Rammstein jednou z neúspěšnějších německých „tvrdých kapel“, a to i na mezinárodním poli. Kdo je neslyšel, alespoň ví, co jsou zač.

Kapela vznikla v roce 1994 v bývalém východním Německu z popudu Richarda Z. Krupseho – mladíka, jenž za sebou měl poměrně pestrou minulost. Nejprve byl jedním z vlny východoněmeckých emigrantů, kteří v roce 1989, těsně před pádem zdi, utekli na Západ přes Maďarsko. „Byla to náhoda. Úplnou náhodou, ale fakt úplnou jsem se připletl na protikomunistickou demonstraci ve východním Berlíně. A úplnou náhodou mě sebrali. Po nějaké době mlácení při výsleších jsem si řekl, že tady

prostě nebudu,“ popisoval později Krupse časopisu *Rolling Stone*.

V Západním Berlíně se ale moc nebavil a později, už po pádu zdi, se vypravil zpět do východního Německa, kde v roce 1994 založil Rammstein. Kapela se přes talentové soutěže hodně rychle dostala do povědomí širší veřejnosti a někdy v roce 1996 už byli slavnější ve světě víc než v Německu – to když si je Trent Reznor vybral na kompilaci k filmu *Lost Highway* Davida Lynche.

Od té doby šla jejich popularita už jen strmě nahoru. Kdo někdy viděl jejich koncert nebo slyšel desku, asi chápe proč – skvělé, opulentní koncerty plné pyrotechniky a zvuk, jenž skvěle kombinuje tvrdé kytary s elektronikou. Prostě injekce testosteronu. Vrchol jejich tvorby přišel v roce 2001 s albem *Mutter*, které dalo světu všechny jejich největší hity, třeba *Ich will*. A následovala další dekáda úspěchů daných především faktem, že kamkoli skupina přijela koncertovat, tam vzbudila

naprosté nadšení. Na koncertech prostě všechno přehánějí – ať už jde o kostýmní výpravu, světelný park a podobně. „Devadesát devět procent lidí, kteří na náš koncert přijdou, nerozumí textům, takže jediná možnost, již máme, je udělat velké drama v rámci show. Navíc chceme, aby to nebylo navážno. V naší tvorbě je vždycky přítomný humor a legrace,“ tvrdil Krupse v jiném rozhovoru.

Právě prvek humoru spousta lidí není schopna u Rammstein vnímat. Kapela byla mnohokrát obviněna se sympatií k fašismu, které opakovaně popírala. „Prostě si bereme jen kusy německé kultury, ale nemá to co dělat s politikou, nadřazeností ras nebo čímkoli podobným,“ brání se zpěvák Till Lindemann. Jako důkaz cituje skladbu *Links 2-3-4*, jež má text plný levicových narážek, aniž by se skupina otevřeně k levici hlásila. Naopak. „Tady, v Německu, žádný stesk po *Ein Kessel Buntes* není, komunističtí umělci jsou tu pasé, jsou všem

k smíchu, takže nějaká nostalgie pro nás nepřichází v úvahu.“ Ale nejde jen o politiku, sexuální narážky jsou v textech stejně časté.

Všechny kontroverze ale jen posilují proslulost skupiny, která rozhodně nemá v plánu končit nebo, nedej bože, zvolnit. Lindemann, jenž během koncertů pravidelně hoří, si to pochvaluje. „Jasně, moje nohy párkrát hořely, když mi chytily kalhoty, ale na těle mám pravidelně izolační materiál, takže můžu hořet klidně čtyři minuty, než se propálí. A to je adrenalin.“

Rammstein už asi nikdy nebudou na vrcholu, jako byli posledních deset let, ale jejich živé show a jejich nejlepší desky budou vždycky vítanou dávkou adrenalinu. A každá další tour bude ještě monstróznější než ta předcházející. **X**

TŘI NEJLEPŠÍ ALBA RAMMSTEIN PODLE REFLEXU:

Sehnsucht (1997)
Mutter (2001)
Rosenrot (2005)

FOTO DAVID TURECKÝ

„Nerozumím válce a neumím si představit být ve válce. Nejspíš plně nerozumím ani slovům jako nebezpečí, ohrožení nebo strach. Umím si je představit, ale určitě jsem je nezažila tak, jako je žijete Vy. Neumím si představit, že na mě někdo míří, ani že mířím já ... Neumím si představit být neustále v přímém ohrožení života. Rozumím slovu obrana. Obdivuji Vás za to, že jste se nás dobrovolně rozhodli bránit proti terorismu. Rozumím slovu stesk. My o Vás víme. My na Vás myslíme. Jste důkazem hrdinství.“

Vaše Tereza

Hrdinství je sporný pojem

Herečka **TEREZA VOŘÍŠKOVÁ (23)** se nechala zvěčnit „only for you“, a navíc připojila k fotografii i krátké pozdravení. Původně jsme Terezu oslovili hlavně proto, že hraje ve filmu *Všiváci*, který přijde v říjnu do kin a jenž se tematicky afghánských misí týká, ale když jsme s ní dali řeč, přidala navíc zajímavý komentář.

Čeští vojáci v Afghánistánu bývají na misi až osm měsíců. Dokážete si to představit?

Ne, nikdy jsem takhle dlouho mimo domov nepracovala. Strašně by mi scházela maminka, kamarádi a klid. Co se týče těch kluků – jsem hrdá na všechny, kteří se rozhodnou chránit něčí bezpečí. Mám ráda profesionálně odvedenou práci a ta se jim zřejmě daří.

Může se někomu ještě dneska stýskat? Máme přece skype, videotelefony ...

Když jsem byla ve Státech, skypeovala jsem. Lepší než nic, ale když chcete být s někým, koho máte rád, uvědomíte si, že techno-

logická komunikace vytváří pouze falešnou blízkost. Už to zpoždění, k němuž dochází, je hrozně nepřírozený. Nejsem schopná přes skype cokoli závažnějšího sdělit.

Co děláte, když se vám stýská?

Hulím jako fabrika, čtu jednoduché knihy a dívám se na romantický seriály.

Hrála jste si jako holka na vojáky?

Hrála jsem si na Vinnetoua, ale jinak nemám ráda konflikty, tahle hra mě minula.

Jak vnímáte obsah slova hrdinství?

Hrdinství je hodně sporný termín, což bezvadně dokumentuje například divadelní představe-

ní *Já hrdina*, které jsem nedávno viděla. Je o bratřech Mašínech a na něm je nejlepší, že nedává odpověď – několikrát během něj změníte nátor, jestli to byli hrdinové, nebo floutci, co si rádi vystřelili. Nedostanete odpověď a mám pocit, že to je velice přesné. Že to je ta pravda. Tuhle jsem se bavila s mámou a říkala jí, jaký si myslím, že byl Palach hrdina. A ona mi na to řekla vážnou věc: Ale co jeho máma? Jak jí to mohl udělat? A to je taky pravda. Aby zanechal zásadní vzkaz, musel tu po sobě nechat někoho, komu strašně ublížil. Obecně si myslím, že matky jsou největší hrdinové. **✎**

REFLEX®

MAXXPRO
Americké obrněné vozidlo
ve výzbroji české armády

Za volantem monstra

INTERNATIONAL MAXXPRO

S tímhle chlapíkem jezděte v autě. To je řidič, co má štěstí, říkají o muži, jenž absolvoval tři mise v Afghánistánu a ještě pod ním nebouchla mina ani IED. Právě extrémní rozmach těchto nástražných výbušných systémů dal vzniknout nové kategorii obrněných vozidel MRAP. Rotmistr **KAREL HALAMKA (32)** zažil za volantem International MaxxPro horké chvíle.

PROJEKT MRAP (Mine Resistant Ambush Protected) s nejvyšším stupněm protiminové ochrany si připsal na konto stovky, možná i tisíce zachráněných životů, především v Iráku a Afghánistánu. Do rukou českých vojáků se dostaly stroje MRAP MaxxPro amerického výrobce International. **Jak jste se k řízení vozidla MRAP dostal?**

V Kosovu jsem začínal na tankových a pragačích, první zkušenosti v Afghánistánu jsem pak získával s land rovery a iveky. Pro řízení MaxxPro si mě do svého týmu vybral kapitán Šiška. **Které auto vás během vojenské praxe oslovilo nejvíc?**

Nejvíce se mi líbila Toyota Land Cruiser. Jednou se k nám dostaly čtyřtunové pancéřované verze původně určené pro doprovod VIP osob. To auto bylo neuvěřitelně lu-

xusní, přítom v terénu zvládlo neskutečně moc.

Jak se s MaxxPrem jezdí?

Při prvním setkání na mě působil jako neohrabaný hroch, strašné monstrum. Má ale tři sta osmdesát koní, což naprosto dostačuje. Jede neuvěřitelně a je nehorázně, co dokáže. Velkým omezením je velikost. Motat se s ním v úzkých uličkách afghánských měst a vesnic je někdy o nervy.

Už jste dostal MaxxPro za limit?

To víte, že ano. Třeba jednou v ohromném téměř vyschlém korytu řeky. Pod koly hnusná směs písku a bahna. Tam jsem se zahrabal, a navíc urval zadní brzdový válec, takže ušel vzduch a všechna kola se zabrzdlila. A co tam s tou patnáctitunovou mrchou dělat?! Zkusili jsme ji silným lanem zapřáhnout za oshkosh, Američané s ním nacouvali těsně na můj přední nárazník a pod plným plynem za mě asi třikrát trhli. A představte si, že mě i s tím zabrzdnutým podvozkem dostali ven.

Co bylo potom?

Vzpomněl jsem si na učňák, ucpal brzdové hadice kouskem dřeva, ohnul je a nafoukal alespoň předek. Později jsem zjistil, že brzdilo vlastně jen jedno kolo, poškozená totiž byla celá přední náprava. Taky byl proražený chladíč. I v tomhle stavu to však doješlo na základnu. Aby toho nebylo málo, vezli jsme těžce raněného afghánského vojáka. Takže jsem

s ním docela chvátil, adrenalin pracoval. Když jsem letěl do pravouhlé zatáčky a došlo mi, že brzdím ten kolos jedním kolem, bylo mi ouvej. Ale nakonec jsme dojeli a tomu raněnému vojákovi podle doktora zachránili život. To člověka zahřeje u srdce.

Jak se poškozený MRAP dává dohromady?

Autá servisují američtí technici, kteří jsou na základnách a mají skvěle vyřešené zásobování náhradními díly. Nic se neopravuje, mění se celé bloky.

Jednou jsem urazil zrcátko, chtěl z něj použít nepoškozené sklíčko a dát je do zdravého držáku. Amíci si klepali na čelo. Zašli do skladu, vzali celé nové.

Kategorie vozidel MRAP vznikla jako reakce na časté výbuchy aut po najetí na minu nebo IED. Máte nějakou osobní zkušenost?

Naštěstí nemám. Výbuch už jsem ale viděl. O jedno auto přede mnou vylétlo do vzduchu americké MaxxPro. Přežili. MRAP je v tomto směru vážně skvělé auto. Jejich kulometčík pak vyprávěl, že nebyl připoutaný, vyhodilo ho to nahoru z věže a za ním šel celý osmdesátikilový komplet granátometu. Ve vzduchu se prý potkali. Když dopadl zpátky do vozu, blesklo mu hlavou, že za ním padá i to železo – naštěstí přistálo o kus vedle.

Boural jste?

Nic vážného, ale občas to holt okolí trochu odnese. Řidič toho

z kabiny moc nevidí, celá pravá strana je jeden velký mrtvý úhel. Kolem auta mi tedy hodně koukají velitel vozu, který sedí vedle mě, a kulometčík ve věži. Stejně toho nevidí o moc víc. Jednou jsme se prodírali totálně ucpaným Kábulem. Řízení mi začalo táhnout doleva, tak jsem párkrát škulbl volantem, přidal trochu plynu a ono to povolilo. Křičím do interkomu na kulometáka: Vidíš něco? Prý jen kolem letělo zpětné zrcátko. Nějaký uchvátaný řidič mi tam chtěl hodit myšku, jenže si sroloval celý bok auta o moje kolo. Armáda takové incidenty neřeší, je to ošetřeno smlouvou s afghánskou vládou, jež by měla poškozené odškodnit. Jednou jsme viděli, jak auto přejelo chodce. Řidič jel dál, tělo tam zůstalo ležet. Kdyby viník zastavil, místní by ho nejspíš umlátili. Tak radši rychle zmizí. Když jde ale třeba o zvíře, vše se dá vyřešit penězi na místě. Domorodci toho občas zneužívají. Může se stát, že vám hodí pod kola přestárlého vypelichaného osla a pak tvrdí, že to byla březí samice, musíte zaplatit dva zdravé kusy. **X**

ZÁKLADNÍ ÚDAJE O MAXXPRO

Délka × šířka × výška	6,5 × 2,6 × 3 m
Hmotnost	15 t
Motor	diesel 9,3 l
Výkon	375 koní
Točivý moment	1700 N.m

Mašiny na léto

ADRENALINOVÉ NOVINKY Z MOTOCYKLOVÝCH STÁJÍ

Přípravy na novou motocyklovou sezónu vrcholí, většina novinek si právě odbyla českou premiéru na jedné z domácích výstav. Tady je **OCHUTNÁVKA NEJZAJÍMAVĚJŠÍCH LETOŠNÍCH LÁKADEL.**

**APRILIA RSV4
FACTORY ABS**

Italská značka slaví další triumf RSV4 a Maxe Biaggiho ve světovém šampionátu superbiků a při té příležitosti připravila vylepšenou edici Factory ABS. Lehce pozměněný tvar světlometu a výfuku snad ani nestojí za řeč, pro jezdce výhodnější tvar nádrže a její větší objem už ale mají váhu. Tvar boční kapotáže se do sériové produkce dostal rovnou z Maxova závodního stroje a má zajistit ještě lepší souznění jezdce s motorkou.

Jak lze snadno odvodit z názvu, Aprilia nasadila i vyspělý protiblokovací systém ABS, má tři stupně nastavení a možnost úplné deaktivace. Samozřejmě nechybí ani kompletní sada elektronických asistenčních systémů soustředěných pod zkratku APRC. Výkon motoru se zvýšil na 184 koní, točivý moment se nově usadil na maximum 117 N.m. S větším potenciálem korespondují výkonnější brzdy.

BMW S 1000 RR HP4

Mnichovský supersport se chystá na silnice v ještě ostřejší verzi, coby odlehčený a patřičně vyladěný High Performance 4. Tovární úprava snížila hmotnost o cenných devět kilogramů (kované ráfky, titanový výfuk Akrapovič) a přinesla novou, sedmistupňovou kontrolu trakce, Launch Control pro ostré starty nebo elektronicky nastavitelné odpružení. Kvůli množství nejrůznějších funkcí musel být přepracován i přístrojový panel, kde přibýly displeje. Litrový čtyřválec dává 193 koní.

HARLEY-DAVIDSON

Letošní rok se ponese v duchu oslav 110. výročí značky, oficiálních akcí bude dvanáct a proběh-

nou v deseti zemích šesti kontinentů. Největší oslavy se očekávají v červnu v Římě a na sklonku léta v sídle výrobce, americkém Millwaukee. U příležitosti jubilea vznikla limitovaná edice hnědých motocyklů se specifickými prvky a v neposlední řadě výročními plakety s pořadovým číslem.

Harley ale nežije pouze vzpomínkami a fanouškům přichystal spoustu nových či vylepšených modelů. Mezi nejzářivější hvězdy patří breakout, zástupce exkluzivní, ručně vyráběné řady CVO. Vychází z modelu Softail, dostal luxusní výbavu, obří přední kolo o průměru 21 palců, specifické konstrukční prvky, třpytivé lakování a v neposlední řadě nepřehlédnutelný dvouválec o objemu 1802 cm³. Exkluzivitu zaručí omezený počet 1900 kusů.

HONDA CBR600RR

Tradiční japonská šestistovka pokračuje v úspěšné podobě a před novou sezónou se omezila na drob-

Nejvýkonnější supersport Kawasaki Ninja ZX-6R 636

ná vylepšení současně konstrukce. Na řadu přišla nová přední vidlice i upravená centrální pružicí a tlumicí jednotka zadního kola, modernizace zasáhla také vstřikovací soustavu čtyřválece o výkonu 88 kW. Mezi nenápadné vzhledové inovace patří upravený tvar přední kapoty a světlometu, výraznějším prvkem je nová barevná kombinace ve stylu závodních strojů týmu Repsol.

**KAWASAKI
NINJA ZX-6R 636**

Po šestileté pauze se Kawa vrací k většímu zdvihovému objemu 636 cm³, na což upozorňuje i označení supersportu. Rám se proti loňské sezóně nemění a také základ řadového čtyřválece zůstává stejný. Prodloužil se ale zdvih, hodnota maximálního výkonu tak vyšplhala na neskutečných 131 koní, s náporovým sáním to může být až 137 koní. Přivítáme tedy aktuálně nejvýkonnější supersport! Z vyšších kubatur si šestistovka vypůjčila pokrokovou elektroniku. Těšit se můžeme na dvě výkonové úrovně motoru – ostrou a trochu mírnější. Dál tu máme třístupňovou kontrolu trakce a závodní brzdový asistent.

SUZUKI HAYABUSA 1300

Vlajková loď Suzuki dostala pro sezónu 2013 nové barevné kombinace, a především výrazně modernizovanou brzdovou soustavu, která krotí monstrózní agregát o objemu 1300 cm³ a výkonu 198 koní. Zpomalení legendárního Japonce dostaly nově na starost brzdiče Brembo vybavené protiblokovacím systémem ABS. Od letošního roku může také jezdec přepínat mapu řídicí jednotky motoru, a Suzuki si tak užítvat buď v ryzi, nebo mírně utlumené podobě. **FI**

ROZHOVOR

KDYŽ SE OZVE RÁNA

Příběhy vojáků, z nichž se stali bojovníci

„Proti zlu, ať je jakékoliv, je potřeba bojovat,“ říká podplukovník **MARTIN BOTÍK (44)**. Sedm měsíců velel 4. jednotce poradního a výcvikového týmu (OMLT) v afghánské provincii Wardak. Velitel 72. mechanizovaného praporu v Přáslavicích se se všemi svými vojáky na podzim vrátil z Afghánistánu domů. Čtyřicet vojáků z jeho týmu získalo americké a české ocenění za bojový kontakt s nepřítelem.

TEXT HANA BENEŠOVÁ FOTO STANISLAV KRUPAŘ

Od dubna do listopadu 2012 jste se svými muži působil v afghánském Wardaku. Bylo to hodně náročné?

Nebylo to jednoduché. Věděli jsme, že v létě jsou v Afghánistánu útoky četnější, musím ale říci, že jsme se až divili, s jakou intenzitou útoky začaly hned od dubna. Během ramadánu trochu polevily, protože v té době probíhala také sklizeň, od září se však ještě vystupňovaly. Bylo to horké léto.

Vaši vojáci permanentní ohrožení snášeli?

Byli připraveni na všechno. Přesně dodržovali stanovená pravidla, zbytečně neriskovali, dokázali se správně rozhodnout. Moje jednotka měla čtyřiapadesát mužů. Před naším odjezdem z Afghánistánu čtyřicet z nich obdrželo od Američanů odznak za bojový kontakt s nepřítelem (Combat Infantryman's Badge). Kluci byli se svými rotami denně venku.

Vrátili jste se domů všichni?

Rotace, jež tam byla přes léto o rok dřív, utrpěla ztráty. Každý z nás tedy počítal s rizikem, že to nemusí dopadnout. Věděli jsme, do čeho jdeme. Provedli jsme sto devadesát osm bojových operací a téměř stokrát na nás nepřítel při plnění operačního úkolu zaútočil. A neztratili jsme jediného českého ani afghánského vojáka! Jen jednoho svého vojáka jsem kvůli zranění kolena musel poslat domů dřív.

Co se mu stalo?

Po nepřátelském útoku na jeho rotní základnu seskočil z vysokého valu, aby hned pomohl zaskočeným afghánským vojákům

zorganizovat minometnou palbu, a zprerhal si vazy v koleni. Nej dřív měl starost o Afghánce, až pak myslel na sebe.

To myslíte vážně?

Proto jsme tam přece byli. Náš poradní a výcvikový tým (OMLT – Operational Mentoring and Liaison Team) mentoroval afghánský kanadak, vojenskou jednotku. Učili jsme je, dohlíželi na ně, doprovázeli je do operací, všechny akce se plánovaly s nimi. Je to jejich válka, je důležité, aby se všechno naučili a pak to také dodržovali. Úkolem našeho kandaku bylo zajišťovat bezpečnost na části hlavní

Podplukovník **MARTIN BOTÍK**. Velitel 72. mechanizovaného praporu v Přáslavicích, účastnil se mnoha zahraničních operací. V roce 1996 v rámci IFOR odjel do Bosny, rok působil v Abcházii jako vojenský pozorovatel, účastnil se mise OSN v Kongu. Pro velitelství ISAF v Afghánistánu certifikoval francouzské, polské a české poradní a výcvikové týmy (OMLT) rozmístěné v provinciích Ghazni, Kapísa a Wardak. Od dubna do listopadu 2012 velel 4. jednotce poradního a výcvikového týmu (OMLT) v afghánské provincii Wardak.

kommunikace, která vedla z Kábulu do Kandaháru. Nepřítel, ať šlo o Tálibán, nebo „jenom“ kriminálníky, se samozřejmě snažil svobodný pohyb znemožnit. Nástražné výbušné systémy na cestě představovaly dennodenní nebezpečí.

Dodržovali Afghánci vaše pokyny?

Pokud poslouchali své české mentory, byl to koncert. Získali jsme jejich důvěru a respekt. Říkali: „S Čechy půjdeme kamkoliv.“

Jaké úkoly jste plnili na patrolách?

Většinou jsme prohledávali určitou oblast. Hledali jsme skrýše a výrobní nástražných výbušných systémů. Na silnici také docházelo k loupežným přepadením, takže bylo třeba řešit různé situace. Někdy operace proběhla na základě naší zpravodajské informace, jindy s indiciemi přišla afghánská strana. Velitel kandaku měl také poslední slovo v tom, jestli se akce uskuteční. My jsme neurčovali, co se má dělat, jen jsme mu radili.

Byli jste pokaždé úspěšní, nebo jste někdy odešli s prázdnou?

Dá se říci, že afghánští vojáci při každé patrole něco našli. Když jsme se z prostoru, který jsme zabezpečili a prohledali, vraceli na základnu, útočníci nás zpravidla napadli. V ten okamžik jsme totiž byli nejzranitelnější. Na krátké, ale velice prudké střety jsme si zvykli.

Muselo být nepříjemné probouzet se s tím, že po vás bude někdo střílet.

Zase každý den se to nestávalo a vojáci si byli den ode dne jistější. Nezaváhali. Bylo to nejlépe vidět na nejmladším z nás, třiatřicetiletém poručíkovi. Po prvním střetu získal jistotu. Z vojáka se stal bojovník. To poznáte podle toho, jak si připravuje zbraň, jak podává hlášení ... Právě našeho nejmladšího vojáka jsem kvůli zranění kolena musel poslat domů. Když mu to lékař oznámil, protestoval, že nikam nechce, že zůstane s námi. Byli jsme i s afghánskými vojáky jeden tým, věděli jsme, že jsme tam platní. To se těžko vysvětluje někomu, kdo tam nebyl.

Lidem, kteří vojáky považují za zoldáky, to asi stejně nevysvětíte ...

Jestli nás někdo nazývá zoldáky za to, že jsme zachránili život mnoha zraněným civilistům, že jsme během sedmi měsíců neztratili jediného afghánského vojáka, že Američané oceňovali naši spolupráci, tak pro mě za mě ...

Jak vás přijali afghánští civilisté?

Ani nepomáhali, ani neškodili. Obyčejní lidé mají svých starostí dost. To si tady nikdo neumí představit, v jakých podmínkách tam lidé žijí, bojují o přežití. Když afghánský kandak prohledával vesnici, většina lidí se chovala vstřícně. Moji vojáci vždy pouze dohlíželi na afghánské kolegy, kteří nejdříve místním oznámili, jak bude prohlídka probíhat, případně se zeptali, zda si s sebou mohou vzít své mentory. Vždy se vše zadokumentovalo, nic se nerozbito.

Spolupráci s afghánskými vojáky asi ztěžovala nejen jazyková bariéra ...

Vzdělání měli jen afghánští důstojníci. Před odjezdem jsem mentory upozorňoval, že to bude náročné, ať se na to připraví a při způsobí se tomu, ať si s sebou například vezmou figurky vojáků. Čím víc jsme naučili afghánské vojáky, tím víc jsme ochránili je i nás. K afghánským vojákům jsme se chovali jako rovní k rovným. Moji vojáci museli salutovat afghánským důstojníkům. Bydli jsme na jedné základně, jedli spolu. Znal jsem rodinu velitele kandaku.

Nebál jste se útoku insidera?

Nebál. Je ale pravda, že krátce poté, co bylo zveřejněno protimuslimské video, jeden voják z afghánského kandaku zastřelil dva americké vojáky. To vyprovokovalo ostrou přestřelku, při níž byli raněni další američtí i afghánští vojáci. **To se stalo na vaší společné základně?**

Ano, my jsme tam však shodou okolností zrovna ten den nebyli, odjeli jsme pro vodu a zásoby potravin. Dodnes není jasné, proč to ten člověk udělal. Vyšetřování probíhalo na naší základně, za české účasti, vše bylo korektní a obě strany - americká i afghánská - měly zájem na tom, aby byl incident pečlivě prošetřen.

Ten člověk mohl zastřelit i někoho z českých vojáků.

Tomu nevěřím!

Nejste naivní?

Byli jsme s nimi dennodenně. Nikdy neřeknu, že bych nedůvěřoval nějakému vojákovi z našeho afghánského kandaku. To přece poznáte, jestli někomu můžete věřit. Vždyť insideri jsou nepřátelé i pro afghánské vojáky. Krátce po té nešťastné události nás afghánská strana upozornila, že jeden jejich voják pořád někde v noci volá. Jeho telefonní číslo se prověřilo a už druhý den bylo zřejmé, že dotyčný měl kontakty na všechny darebáky v okolí. Telefonovali si s ním tálibánci

až z Lógaru. Afgháncům záleželo na tom, aby byla oblast, v níž jsme působili, bezpečnější. V létě jsme afghánskou jednotku doprovodili do akce, při níž se podařilo zadržet dva muže, kteří chtěli nastražit na cestu výbušniny. Jejich telefony se předaly americké straně. Byly v nich kontakty až do Pákistánu. Díky zjištěným údajům z telefonů mohla proběhnout operace speciálních sil, při níž se podařilo zneškodnit vůdce Tálibánu ve Wardaku. Hned to bylo znát. Chvilku byl klid, útoky nebyly tak koordinované.

Měl jste často strach?

Kdo tvrdí, že nikdy neměl strach, ten lže. Mám ale dojem, že nebezpečí člověk pocítí. Krátce po našem příchodu do Wardaku mě velitel afghánského kandaku vyzval, ať s ním okamžitě jdu na společnou patrolu. Dozvěděl se totiž, že na cestě vybuchl vůz speciální policie a je potřeba vyprostit jeho vrak. Jeho rozhodnutí nebylo z vojenského hlediska správné, ale nedal si to rozmluvit. Na místě panoval zmatek. Svoje vojáky jsem nechal v autě, aby nás případně podpořili palbou. Šel jsem za vyprošťovacím vozidlem. Za svá záda jsem schoval tlumočnicka, aby se mu nic nestalo. Vydali jsme se k místu výbuchu. Ušli jsme asi tři sta metrů. Ozvala se rána. Vůz přede mnou najel na výbušninu. Řidič byl zraněný, nás tlaková vlna odhodila. Do toho nás - našťastí - minula střela z minometu. V okolí bylo nalezeno pět dalších nástraž-

VŮZ PŘEDE MNOU NAJEL NA NÁSTRAŽNÝ VÝBUŠNÝ SYSTÉM. ŘIDIČ BYL ZRANĚNÝ, NÁS TLAKOVÁ VLNA ODHODILA.

ných výbušných zařízení ... Svým rozhodnutím doprovodit afghánského velitele na tuhle akci jsem si ho naprosto získal.

Riskoval jste život.

Týden mi pískalo v uších.

Co jste řekl manželce, když jste s ní pak mluvil a ona se jistě ptala, co je nového?

Všechno nemusí vědět ... Co jsem říkal? Všechno v pohodě. Snažím se moc ji nezatěžovat. Jsme spolu dvacet pět let. Aby se voják mohl soustředit na svůj úkol a nebyl myšlenkami jinde, je třeba, aby jeho rodina byla v klidu. Než jsme odjeli do Afghánistánu, proběhla dvě sezení s rodinami vojáků. Vysvětlil jsem jim, co nás čeká, jaký máme úkol, jaká nebezpečí nám hrozí, jak jsme na ně připraveni. Pro vojáka je zcela zásadní podpora jeho blízkých a nadřízených. Náčelník generálního štábu generálporučík Petr Pavel i generálmajor Aleš Opata sami prošli zahraničními operacemi a není nic lepší-

ho, než když si voják svých nadřízených může vážit. Když přijeli na kontrolu, to nebyla kontrola, ale povzbuzení.

Těšil jste se po půl roce v Afghánistánu domů?

Jasně. Každý se těší domů. Podzim už byl velmi, velmi náročný ... **Takže se vám po Afghánistánu asi nestýská.**

To víte, že se mi zasteskne. Vzpomenu si na afghánské tlumočnický, do nového roku jsme si s velitelem kandaku popřáli hodně štěstí. Mělo velký smysl, že se Česká republika zapojila do operací v Afghánistánu. Proti zlu, ať je jakékoliv, je potřeba bojovat. Tím chráníme nás všechny, i ty, kteří naši účast v Afghánistánu zpochybňují a hudrají, že je armáda zbytečná. V devadesátých letech jsme v Bosně okukovali a obdivovali, co vše mají a umějí západní armády. Teď v Afghánistánu si chodili pro radu k nám.

Co vás čeká dál?

To záleží na mých nadřízených. S našimi vojáky půjdu kamkoliv. To jsou skvělí chlapi. Dělalí téhle zemi čest. Kolikrát jsem v Afghánistánu myslel na to, co zažívali legionáři v první světové válce, co dokázali naši vojáci za druhé světové války, jakou měli výstroj a jakou máme my. Pro nás byla samozřejmost mít jídlo dvakrát denně, skvělé vybavení, goratexové bundy, termoprádlo ... Když tedy někdo prohodil, že to máme obtížné, říkal jsem jim: Podívejte se, co a za jakých podmínek dokázali oni. Musíme se jim vyrovnat. **■**

Čeští vojáci doprovázejí afghánské kolegy při průzkumu terénu

1

2 3

FOTOGRAF V MASKÁČÍCH

Výsadkář Daniel Hlaváč dokumentuje kolegy v akci

„PRÁCI PROFESIONÁLNÍHO vojáka-výsadkáře jsem si zvolil pro její rozmanitost. Přináší mi nejen dobrou fyzickou kondici, ale hlavně práci v dobrém kolektivu lidí, od kterých se můžu něco naučit a zároveň předat něco z mých zkušeností,“ vypráví osmatřicetiletý Daniel Hlaváč. Vojákem z povolání je čtrnáct let. Po celou dobu

slouží u 43. výsadkového praporu v Chrudimi.

K vážnému zájmu o fotografování ho přivedly nevšední momenty prožité právě u výsadkového vojska a zážitky ze zahraničních misí. „Základní vědomosti o focení jsem získal na své třetí misi. Kamarád si přivezl několik fotočasopisů, které jsem pročítal. Některé články

i pětkrát, než jsem pochopil, o čem se v nich psalo,“ vzpomíná na fotografické začátky autor jedinečných snímků z válečných akcí. Daniel Hlaváč si přeje, aby zajímavé, ale i všední chvíle života v armádě zachycené jeho zasvěceným pohledem potěšily armádní kolegy a kamarády a přiblížily práci vojáků civilistům.

Přes zaujetí fotografií Daniel nezapomíná, že v první řadě je profesionálním vojákem se vším, co k tomu patří. Je si vědom, že svému koníčku se může věnovat až poté, co splní své úkoly. Na vojenských misích sklouobil profesi s fotografováním například tak, že se s aparátem účastnil patrol nad rámeč svých povinností. Od velitelů měl

OPERACE THUNDER SPRING (FOTO 1, 4 a 7)

(Afgánistán – Lógar – Muhammad Agha, 1.–13. 5. 2011)

Při této velmi úspěšné operaci čeští vojáci 7. kontingentu PRT (Provinční rekonstrukční tým) společně s vojáky US a ANA (Afgánská národní armáda) pomohli zatknout pět povstalců Tálibánu, mezi nimiž byl jedenáctý nejhledanější muž v Lógaru. Našlo se také několik skrýší s výbušninami, zbraněmi a municí.

MISE NA SEVEROVÝCHODĚ (FOTO 2 a 3)

(Afgánistán–Badachšán, 2007)

Několikadenní patroly po cestách bez asfaltu. Všude jen prach a kamení. Pěší patroly (Clean Garden) po vysokých kopcích v okolí základny.

4

5

6

7

8

SPOLEČNÁ PATROLA (FOTO 5 a 8)

(Afgánistán – Lógar – Shank, 24. 7. 2009)

Čeští vojáci 3. kontingentu na patrole s americkými vojáky. Třetí auto v koloně najelo na asi sedmdesátikilogramovou trhavinu. Následovala přestřelka s povstanci Tálibánu.

OPERACE CATERPILLAR I (FOTO 6)

(Afgánistán – Lógar – základna Shank, květen 2009)

Jedna z deseti fotografií z kolekce Aeromobilní operace.

PŘIPRAVIL MILOŠ KOZUMPLÍK FOTO DANIEL HLAVÁČ

pověření, aby patroly zdokumentoval pro prezentační účely. „Těch zážitků je hodně a ten největší mě asi čeká,“ věří fotografující výsadkář.

Daniel Hlaváč pořizuje fotografie převážně na černobílé filmy a svitky, které si sám zpracovává a digitalizuje. Digitální fotoaparát používá, jen když je třeba snímky prezentovat na internetu. „Nedá se říct, že bych měl raději černobílé

snímky. Ale byly doby, kdy jsem barevné fotky převáděl na černobílé. Asi proto, že člověk se nad černobílými fotografiemi víc soustředí na obsah – barva může odvádět pozornost od podstatného,“ vysvětluje Daniel Hlaváč. Klasické fotoaparáty a filmy používá rád hlavně proto, že ho nutí daleko víc přemýšlet nad výsledkem. A taky kvůli kouzlu vyvolávání a zvětšo-

vání. Svou dokumentaci chrudimských výsadkářů by jednou rád shrnul ve vlastní fotoknize.

V době, kdy Daniel Hlaváč s fotografováním začínal, ještě nebyly rozšířené digitální fotoaparáty, a tak byl v armádě spíše výjimkou. S nástupem digitální techniky fotografujících vojáků přibýlo. „Jeden se dokonce najde i u nás na praporu. Dělíme se o zážitky a vyměňujeme

si zkušenosti,“ potvrzuje Hlaváč. Že není fotografem jen tak ledajakým, potvrzují i prestižní ocenění, která dostal. V roce 2007 se v novinářské soutěži Czech Press Photo umístil na třetím místě (fotografie *Tváře afgánských školáků*) v kategorii Každodenní život a o dva roky později získal v téže soutěži druhé místo (kolekce *Aeromobilní operace ISAF*) v kategorii Reportáž.

ČEKALA JSEM. ALE KOLJA SE NEVRÁTIL

Vyznání matky, která přišla v Afghánistánu o syna

„Jak se ráno probudím, vzpomenu si na naše vojáky v Afghánistánu. Modlím se, aby se chlapcům nic nestalo a mohli se v pořádku vrátit domů. Každý večer si říkám, co všechno během dne museli zvládnout, a přeju jim klidnou noc,“ říká **MARIE KESTLEROVÁ**. Její syn Nikolaj Martynov byl první český voják, který v Afghánistánu zahynul. Stalo se to 3. května 2007.

TEXT A FOTO HANA BENEŠOVÁ

MOJI SYNOVÉ si jako malí s vláčkem nehráli. Zajímali se o tanky a letadla. Všichni se v dospělosti vypravili do Afghánistánu. Ruslan se narodil v roce 1969, o deset let později přišli na svět Nikolaj a Alexandr – jednovaječná dvojčata. Kolja se nadechl dřív. Vážil dvě kila šedesát pět. Saša byl o deset deka těžší.

Nejoblíbenější hračkou kluků byla figurka výsadkáře. Když asi

sedmiletý Kolja uviděl v hračkářství parašutistu s padákem, rozzářily se mu oči. „Maminko, prosím, ten je tak krásný...“ Ještě týž den na balkóně organizoval výsadek. Dole parašutistu chytil Saška. Pak se kluci vystřídali. Vždycky jsem na ně při hře dohlížela. Bydleli jsme v jedenáctém patře.

Do České republiky jsme se z Moskvy přestěhovali v roce 1993.

Můj nový muž, Jiří Kestler, bral kluky do přírody, do lesa, na ryby, na čekanou, každé odpoledne se s nimi učil česky. Ač byl jejich nevlastním otcem, synové ho zbožňovali. Sami se zeptali, jestli mu můžou říkat tati. Napjatě poslouchali, když jim Jiří vyprávěl o svém strýci Oldřichu Kestlerovi, který za války odešel bojovat. Byl stíhací pilot ve Velké Británii. Létal u RAF, u sté

jedenácté a šestisté páté stíhací perutě. Zemřel při nehodě v dubnu 1941. Manžel našel na půdě jeho letecký deník. Saša s Koljou si ho prohlíželi jako největší poklad. Saška deník stále opatruje.

Oldřich Kestler byl bratr manželova tatínka. V celé jejich rodině byli obětaví a stateční lidé. Sestru manželovy maminky Němci popravili za heydrichiády. Stáli jí na Pankráci stejně jako jejího muže a syna za to, že doma ukrývali hledaného odbojáře. Kniha *Žaluji* z roku 1946, kde jsou jejich fotografie a jména, zůstala v Koljově pokoji. Kolja rád četl o vojenské historii. Desítky, stovky hodin pak strávil sestavováním modelů letadel a tanků.

BOTY PO BRÁCHOVI

Kluci získali české občanství a dva týdny nato jim přišel povolávací rozkaz. Saša měl před maturitou, takže získal rok odklad. Kolja narukoval a rozhodl se u armády zůstat. Sašovi se vojenský život taky zalíbil. Byla jsem nešťastná. Okamžitě jsem si vybavila hrůzu, jakou jsem prožívala, když jejich staršího bratra postřelili v Afghánistánu. Prosila jsem manžela, ať jim to rozmluví. Vysvětlil mi, že zákazy jsou k ničemu, nikdo nemá právo rozhodovat o druhých, protože nemůže vědět, co je pro ně dobré, co život přinese.

Ne, neříkám si, že jsem Koljovi měla armádu zakázat. Byl v ní šťastný. Saša šel v Koljových stopách. Doslova. V Bechyni, kde před

Nikolaj Martynov (vlevo) se svým kamarádem při poslední patrole

FOTO ARCHIV MILOŠE PRÁŠILA

Nikolaj Martynov zahynul 3. května 2007. Bylo mu 27 let.

Marie Kestlerová v pokoji svého syna

ním sloužil i Kolja, dali Sašovi ze skladu boty. Byly podepsané. Večer mi Saška volal: „Mami, představ si, že jsem dostal Koljovy boty.“

První byl v Afghánistánu nejstarší Ruslan. Skoro dva roky. V roce 1987 ho tam poslali na základní vojenskou službu. Nic nám neřekli, sovětské úřady vám nic neřeknou. Vyprovodila jsem ho na letiště. Zeptala jsem se nějakého důstojníka, kam jedou. „Do Leningradu,“ odpověděl mi. Spadl mi kámen ze srdce. Řekla jsem důstojníkovi, že se za synem určitě přijedu podívat. Neodpověděl. Za měsíc přišel od Ruslana dopis. Z Afghánistánu. Psal každý měsíc, a pak najednou nic. Půl roku ani čárka. Měla jsem hrozný strach. Obrátila jsem se na ministerstvo. Až tam mi řekli, že Ruslan utrpěl těžké zranění a leží v nemocnici.

V roce 2002 se se šestou polní nemocnicí vydal do Kábulu Saša, který tehdy sloužil v Bechyni. „Mami, neboj se, nic se mi nestane,“ přesvědčoval mě – a šel do války. Když se někam posílá polní nemocnice, je jasné, že se tam bojuje, že je tam válka, nebo ne? Mám pocit, že se tady slovo válka nejčastěji používá v přeneseném smyslu – válčí se proti korupci, magistrát vyhláší válku nepoctivým taxikářům ... A když jdou do války vojáci, říká se, že se účastní mise. Politici se slovu válka vyhýbají. Když odjížděl do Afghánistánu Saša, jenom Petr Pit-hart dokázal říct, že se vydávají

do války a že si moc přeje, aby se všichni vrátili.

Saša po svém návratu s velkou úctou mluvil o českých vojenských lékařích. Ošetřovali nejen válečná zranění, ale například i pacienty těžce poznamenané leprou. „Mami, to musíš mít žaludek ze železa,“ utrousil. Saša byl v Afghánistánu dvakrát. Na Koljově pohřbu mi náčelník generálního štábu Vlastimil Pícek slíbil, že Sašu do Afghánistánu znovu nepošlou.

JAKO KDYBY TUŠIL

Kolja odjel do Afghánistánu na konci března 2007. Do poslední chvíle mi neprozradil, kam se chystá. Dozvěděla jsem se to náhodou od své snachy, Ruslanovy manželky. Řekla mi, že Koljovi záleží na tom, aby Saša stihl svatbu ještě před Koljovým odjezdem do Afghánistánu. Krve by se ve mně nedořezal. Marta se zarazila: „Ty nevíš, že Kolja jede do Afghánistánu?“ Saša se oženil 17. března 2007. Kolja za dva týdny odjel. Byl v Bosně, v Kosovu, měla jsem o něj vždycky strach, ale ne takový, jako když se vydal do Afghánistánu. „Za čtyři měsíce jsem zpátky. Budu tam s kamarády. Neboj se o mě, zvládnú to, nejsem posera,“ utěšoval mě. Plánoval, že až se vrátí, vezme si svou dívku Pavlu. Měli se rádi. Pavla je hodné děvče. Zůstaly jsme v kontaktu. Nechtěla si nikoho jiného najít, oplakávala Kolju. Opakovala jsem jí: „Ty musíš žít dál!“

Stalo se to ve čtvrtek 3. května 2007. V neděli předtím k nám do Štěrnic přijel Ruslan s rodinou a Saša s manželkou. Kolja během dne volal snad pětkrát. Kluci už se smáli, co blázní. Vždycky volal tak dvakrát týdně a teď během jediného dne tolikrát. „Já vás chci slyšet,“ vysvětloval. Jako kdyby něco tušil a chtěl se rozloučit. Kolja byl s Provinciálním rekonstrukčním týmem (PRT) ve Fajzabádu. Ve stejné oblasti byl před lety na vojné i Ruslan. Kolja patřil do průzkumné čety. Jeli plnit úkol. Pod posledním vozem z jejich patroly se utrhla cesta, auto se propadlo o několik metrů. Posádce se nic nestalo, byli jen potlučení. Kolja se svým kamarádem Milošem Prášilem šli zajis-

DOPOLEDNE ZAZVONIL TELEFON. NEZNÁMÉ ČÍSLO. OD RÁNA JSEM MĚLA DIVNÝ POCIT. VOLALI Z CHRUDIMI, KDE KOLJA SLOUŽIL. DOŠLO MI, ŽE SE STALO NĚCO STRAŠNÉHO.

tit věci ve voze, vysílačky, zbraně. A pak se ozval hukot, jako když se řítí vlak. Lavina kamení a bahna Kolju s Milošem smetla. Těžce zraněný Miloš zázrakem přežil. Kolja to štěstí neměl.

V pátek dopoledne zazvonil telefon. Neznámé číslo. Od rána jsem měla divný pocit. Volali z Chrudimi, kde u 43. výsadkového praporu Kolja sloužil, že se mnou potřebují mluvit. Došlo mi, že se stalo něco strašného, jinak by netelefonovali. Přijel s nimi i lékař. Dorazili Saša s Ruslanem. Zhroutil jsem se. Za měsíc jsem zhubla třicet kilo. Zádušní mše se konala 14. května 2007 v chrámu sv. Cyrila a Metoděje v Resslově ulici v Praze.

V noci po pohřbu se mi o Koljovi zdálo. V tom snu jsem přišla k jeho hrobu u nás ve Štěrnicích. Kolja ležel na náhrobní desce. Vypadal jak kostlivec. „Koljáčku, co tady děláš?“ ptala jsem se. Zamračil se. Mávl rukou a řekl: „Dejte mi už pokoj.“ Probudila jsem se. Napadlo mě, že Koljova dušička je už unavená. Nějakou dobu trvalo, než se Koljovo tělo dostalo z laviny afghánského kamení domů.

Odmítala jsem Koljovu smrt přijmout. Pořád jsem na něj čekala. Viděla jsem ho před sebou. Měl na sobě červené tričko a šedé bermudy. Asi za rok se mi zdál druhý sen. Kolja za mnou – v červeném tričku a šedých bermudách – přišel do obývacího pokoje. Podal mi složku bílých papírů. Všechny

ZPOVĚĎ

šrtm. Prášil,
400 m od místa sesuvu

rtm. Martynov

původní
komunikace

450 cm

FOTO ARCHIV MILOŠE PRÁŠILA

**KOLJA BYL V BOSNĚ
A KOSOVU. VŽDYCKY
JSEM O NĚJ MĚLA
STRACH, ALE NE
TAKOVÝ, JAKO
KDYŽ SE VYDAL
DO AFGHÁNISTÁNU.**

MÍSTO TRAGÉDIE

Tady Nikolaje Martynova
a Miloše Prášila smetla lavina
kamení a bahna. Situační
náčrtek vojenské policie.

byly prázdné, jen na horním listu byl obrázek kopce, ze kterého padá kamení. „Říkám ti to naposledy,“ pronesl důrazně Kolja. Brala jsem to jako Koljův vzkaz, že jeho smrt musím vzít na vědomí, i když se s ní nikdy nesmírím. Tak se to stalo a nikdo na tom nic nezmění. Od té doby se mi o Koljovi nezdálo.

RŮŽE OD GENERÁLA

Na Vánoce, sedm měsíců po Koljově smrti, mi Saša řekl, že čekají dítě. „Kluk se bude jmenovat Nikolaj, holčička Nikola,“ řekl. Narodila se Nikolka. Mám už tři vnučky. Měla jsem tři syny ...

Když za mnou poprvé přijel Miloš Prášil, jenž měl víc štěstí než

Kolja, byl zaražený a smutný. On si ale nesmí vyčítat, že na rozdíl od Kolji přežil! Týdny a týdny jeho život visel na vlásku. Měl velmi vážná zranění. Neznala jsem ho, věděla jsem však, že to byl Koljův kamarád, že má rodinu, dvě malé dcery. Každý den jsem prosila: „Bože, dej, ať se uzdraví, už kvůli jeho ženě a dětem, kvůli našemu Koljovi.“

V březnu 2008 po útoku sebevražedného atentátníka zahynul vojenský policista Milan Štěrba, další dva vojáci byli těžce zraněni. V dubnu zemřel po výbuchu nástražné miny v Lógaru Radim Vaculík z prostějovského průzkumného praporu, jeho kamarád

Robert Chudý byl těžce raněn. Před dvěma lety mina zabila Roberta Vyroubala a Adriana Wernera smrtelně postřelili ve Wardaku. Bože můj, ať se už nic podobného nestane, ať se všichni v pořádku vrátí domů. Už aby to bylo.

Nechápu, jak někdo může o našich vojácích prohlásit, že to jsou žoldáci. Takový člověk nemá rozum v hlavě. Moji synové, Kolja se Sašou, stejně jako ostatní chlapci složili přísahu své vlasti, že jí budou sloužit, že půjdou tam, kam bude třeba.

Můj nejstarší syn v září požádal o dlouhodobý pobyt v České republice. Já mám české občanství, maminka Ruslanovy manželky je

Češka, jeho bratr Nikolaj jako první český voják zahynul v Afghánistánu, jeho bratr Saša je český voják, působí v Prostějově, Ruslan má tady práci, jaký další důkaz úředníci chtějí? Je konec února a ještě to není vyřízené.

Každý rok v květnu za mnou jezdí Koljovi kamarádi. Těším se na ně. Navařím, napeču. Před třemi lety mi přivezli krásný rybářský prut. Už jsem na něm chytila snad šedesát kilo kaprů. Koljův velitel z Afghánistánu, generálmajor Aleš Opata, nás také navštěvuje. To je zlatý člověk. Na podzim mi přivezl růži ve vakuovém obalu. Vydrží přý dva roky. Opatruji ji jak v té pohádce. Krásně vykvetla. X

PAMÁTKA NA ČESKÉ VOJÁKY, KTEŘÍ SE NEVRÁTILI

Jména českých vojáků, kteří položili svůj život při plnění úkolů v zahraniční operaci na území Afghánistánu, připomínají mramorové desky u hrobu Neznámého vojína v Národním památníku na Vítkově

FOTO STANISLAV KRUPAR

Co byste vzkázali vojákům?

Vojáci, dobře znám nelehké podmínky, v jakých působíte v Afghánistánu, protože pravidelně navštěvuji naše jednotky jak v Kábulu, tak i ve Wardaku a Lógaru, provinciích, které dosud rozhodně nepatří k bezpečným. O to významnější je Vaše činnost. Jsem hrdý na to, že velím takovým vojákům a vojákyním, jako jste Vy a jako byli Vaši předchůdci v zahraničních operacích. Za skvělou pověstí jednotek Armády České republiky stojí Vaše dobrá práce, vysoké nasazení, profesionalita a schopnost poradit si za všech okolností. Přeji Vám hodně zdaru při plnění úkolů v neklidném, nebezpečném a nestabilním prostředí Afghánistánu a věřím, že se všichni setkáme po Vašem úspěšném návratu domů.

NÁČELNÍK GENERÁLNÍHO ŠTÁBU ARMÁDY ČESKÉ REPUBLIKY, GENERÁLPORUČÍK **PETR PAVEL**

„Chtěl bych pozdravit naše vojáky v Afghánistánu a chtěl bych jim poděkovat za jejich velmi dobrou práci. Rád bych jim také vzkázal, že za nimi přijedu. Žádný můj předchůdce to ještě neudělal.“

MILOŠ ZEMAN

PREZIDENT ČESKÉ REPUBLIKY
A VRCHNÍ VELITEL OZBROJENÝCH SIL

Vážení vojáci!

České vojenské působení v Afghánistánu má své hluboké opodstatnění. Musíme mít neustále na paměti, co nás k této operaci přivedlo. Na obranu hodnot euroatlantického světa nelze nikdy rezignovat.

Je to základní otázka naší přítomnosti i budoucnost. Navíc zkouška ohněm, kterou zde naši vojáci procházejí, jedinečným a nenahraditelným způsobem posiluje profesionální úroveň naší armády.

Afghánistán je zemí ostrých protikladů – ale také zemí, která vděčně přijímá každé gesto dobré vůle. Služba v Afghánistánu je tvrdá. Každý voják ví, že při ní nasazuje svůj život. Jste skuteční profesionálové a odvádíte vynikající práci. Naše armáda je na vás hrdá a potřebuje vás.

V lidech jako jste vy, úspěšných, odolných a dokonale připravených, vidím její – a tedy i vaši perspektivu. Za tuto službu vlastní vám ze srdce děkuji.

PETR NEČAS
PŘEDSEDA VLÁDY ČR

Vojáků, kteří jsou v Afghánistánu nebo kteří už afghánskou operací prošli, si velice cením. Považuji je za naše pokračovatele. Mají za sebou náročný výcvik, zvládají svízelné situace. Řekl bych dokonce, že v některých ohledech to mají těžší, než jsme to měli my. Čelí neviditelnému nepříteli, nebezpečí jim hrozí na každém kroku, pohybují se v naprosto odlišném kulturním prostředí. Vážím si bez rozdílu všech, kteří prošli náročným výcvikem a vydali se do daleké země splnit těžký vojenský úkol. Považuji také za velmi dobré, že naši vojáci mají příklad v lidech, kteří jsou v čele naší armády. Náčelník generálního štábu generálporučík Petr Pavel a generálmajor Aleš Opatá se jako obyčejní vojáci účastnili zahraničních operací. Vědí tedy, co vojáci v misi prožívají.

Jsem na Vás všechny hrdý. Až se vrátíte, těším se, že se uvidíme. Moc Vás zdravím. A chci jen připomenout. Uvědomte si, že v cizí zemi nereprezentujete jen naši armádu, ale celý náš národ. Podle stejnokroje každý hned vidí, odkud jste. Pro nás byl velký závazek dělat naší zemi čest, věřím, že Vy jednáte stejně.

BRIGÁDNÍ GENERÁL
JAROSLAV KLEMEŠ
VÁLEČNÝ VETERÁN

Vojáci a vojákyně, rád bych Vám touto cestou poděkoval za Vaši práci, kterou v Afghánistánu odvádíte. Vážíme si jí my doma i naši spojenci. Jak víte, naše angažmá v této zemi se postupně mění. To ale neznamená, že mů-

KŘESBA MAREK DOUŠA

žete ve své práci polevit. Naopak. Místní stále potřebují Vaši pomoc. Půjčím si teď slova jednoho velitele kontingentu: „Závodník zpomalí až za cílovou páskou.“ Proto Vás prosím, abyste si svůj profesionální výkon, pozornost a ostražitost udrželi. Přeji Vám mnoho úspěchů a šťastný návrat domů.

VLASTIMIL PICEK
1. NÁMĚSTEK MINISTRA OBRANY ČR

Zdraví Vás jeden z posledních vojáků, kteří bojovali na východní frontě. My jsme u Sokolova, Žaškova, Kyjeva, na Dukle, u Ostravy bojovali za svobodu Československa. Vy bojujete proti terorismu, který představuje ohrožení pro celý demokratický svět. Naším heslem byla slova generála Antonína Sochora: Úkol musí být splněn. Přeji Vám hodně štěstí a odvahy při plnění Vašeho úkolu.

BRIGÁDNÍ GENERÁL **ALEXANDR BEER**
VÁLEČNÝ VETERÁN

Našich vojáků v Afghánistánu si velice vážím. Zahraniční operace, jíž se účastní, je nesmírně náročná a naši vojáci v ní desátým rokem den co den prokazují svou vysokou profesionalitu.

MUDr. PAVEL BUDINSKÝ
PŘEDSEDA ČESKOSLOVENSKE
OBCE LEGIONÁŘSKÉ

Naši vojáci v Afghánistánu odvedli profesionální výkon. Pět tisíc českých občanů-vojáků se postupně podílelo na boji proti Tálibánu, pomáhali svými zkušenostmi při výcviku místních, kteří se budou muset spolehnout sami na sebe. Naším jednotkám se nevyhnula zranění a bohužel ani smrt. Chci všem poděkovat a přeji jim i nám ostatním, aby letité úsilí bylo zúročeno. Aby jejich odchod neznamenal návrat k ničivé vládě Tálibánu. Aby jejich mise měla dlouhodobý pozitivní vliv na život v Afghánistánu. Jinak bychom museli hořce přiznat, že všechna ta léta, životy i obrovské finanční náklady neměly smysl. To se, doufám, nestane.

MIROSLAVA NĚMCOVÁ
PŘEDSEDKYNE
POSLANECKÉ SNĚMOVNY ČR

Čeští vojáci v Afghánistánu ukázali světu, že naše armáda je velmi dobrá a naše jednotky jsou rovnocenné nejvyhlášenějším armádám světa. Pokračují tak v nejlepších tradicích našich vojáků v obou světových válkách a upevňují naši pozici v NATO. A za to jim chci poděkovat.

PŘEMYSL SOBOTKA
MÍSTOPŘEDSEDA SENÁTU ČR

Působili velmi dobrým dojmem. A to vím zejména po tom, co jsem hovořil s jejich kamarády z nejrůznějších národů, kteří tam sloužili a měli po ně jen slova chvály. Chtěl bych jim vzkázat veliký dík a doufám, že místní obyvatelé, jež chránili, jim budou také vděční.

KAREL SCHWARZENBERG
MINISTR ZAHRANIČNÍCH VĚCÍ ČR

REFLEX — ZVLÁŠTNÍ VYDÁNÍ PRO ČESKÉ VOJÁKY V AFGHÁNISTÁNU

Vydavatel: Ringier Axel Springer CZ, a. s., Komunardů 42, 170 00 Praha 7, *generální ředitelka*: PhDr. Libuše Šmuclerová ✦ Redakce Speciálu: *šéfredaktor*: Ivan Hamšík, *art director*: Robert V. Novák, *přípravili*: Hana Benešová, Markéta Lukášková, Petr Kolář, Luděk Staněk, Milan Tesař, Jiří Baborský, kpt. Josef Turek, plk. Aleš Knížek, *editor*: Miloš Kozumplik, *grafická úprava*: Michal Kořán, *fotomontáž na obálce*: Jan Ignác Říha, *obrazová redakce*: Veronika Hádková, *scan*: Blanka Turková, *korektor*: Jaroslav Šajtar ✦ Ringier Axel Springer print cz a. s., Ostrava ✦ © 2013 Ringier Axel Springer CZ, a. s. ✦ IČO 40766713 ✦ MK ČR E 5216 ✦ ISSN 0862 – 6634 ✦ www.reflex.cz

MALI

COMING SOON
